

2006-09-01

Sverige ska vara ett föregångsland på integrations- området

Inledning

”Grunden för integration är arbete för de vuxna och en bra skola för barnen. Under mandatperioden vill vi förbättra mottagandet av nyanlända.” (Valmanifest 2006)

I vårt valmanifest utlovades satsningar för att förbättra integrationen. I den här rapporten konkretiserar vi dessa ytterligare.

Sverige ska vara ett föregångsland på integrationsområdet

En stor del av Sveriges befolkning är födda utomlands. I vårt land bor människor med bakgrund från nästan 200 länder. Vi socialdemokrater vill att Sverige byggs med mångfalden som grund. Alla människor, kvinnor och män, skall ha lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk, religiös eller kulturell bakgrund. Avgörande för delaktighet i samhället är språkkunskaper, arbete för vuxna och skola för barnen.

Vi socialdemokrater har under den gångna mandatperioden vidtagit en rad åtgärder för att förbättra alla människors möjlighet till delaktighet, bekämpa diskriminering och öka sysselsättningen. Vi vill att alla som kommit till Sverige som flyktingar så snabbt som möjligt ska få börja arbeta. I internationell jämförelse har Sverige klarat integrationen bra. Sysselsättningsgraden bland utrikes födda är högre än i de flesta jämförbara länder. Sedan år 2002 har sysselsättningen bland utrikes födda ökat med över 100 000 personer. Andelen utrikes födda på våra högskolor och universitet speglar samhället och 20 procent av alla nyföretagare har utländsk bakgrund. Men det finns fortfarande stora utmaningar. Introduktionen av nyanlända måste förbättras och verka för jämställdhet för både kvinnor och män. Arbetskraftdeltagandet bland utrikes födda måste öka. Intolerans, diskriminering och fördomar får aldrig begränsa människors möjligheter och ska därför bekämpas.

Kampen mot diskrimineringen är en av socialdemokratins viktigaste uppgifter. Vi har en målmedveten och kraftfull antidiskrimineringspolitik – alla måste behandlas likvärdigt om integrationspolitiken ska lyckas.

Vi socialdemokrater vill att Sverige ska vara ett föregångsland på integrationsområdet.

Integrationen angår oss alla

Var femte person som bor i Sverige är född utomlands eller har någon förälder som är det. Integration är inte bara ett ansvar för stat och kommun utan också för det civila samhället och var och en av oss. Alla bidrar och har ansvar för samhällsutvecklingen. Det finns ett stort intresse bland enskilda individer, föreningar, företag och fackföreningar att delta i integrationsarbetet. Många svenskar vill bli mentorer för nyanlända. Integrationsverket ger idag stöd till ömsesidigt mentorskap. Det här engagemanget ska vi ta tillvara bättre och vi vill därför genomföra:

- **Satsning på jobbagenter.** För att hjälpa personer med svag anknytning till arbetsmarknaden vill vi pröva en modell vi kallar ”jobbagenter”. Föreningslivet ska engageras för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden.

Personer med liten erfarenhet av den svenska arbetsmarknaden har ofta ett tunt kontaktnät. Ett bra kontaktnät är en viktig faktor för inträde på arbetsmarknaden. Föreningslivet har ofta god kunskap om lokalsamhället, företag och organisationer, och kan därför vara en resurs för att matcha arbetslösa personer med lediga arbeten och praktik.

Verksamheten ska bedrivas i kommunens regi i samarbete med ideella föreningar. Föreningarnas uppgift ska vara att förmedla olika former av sysselsättning som leder till arbete inom ramen för den egna verksamheten eller genom kontakter med andra organisationer och företag. Verksamheten ska ses som ett komplement till den ordinarie arbetsmarknadspolitiken.

Insatser mot diskriminering

Varje människa är lika mycket värd och principen om lika behandling är grunden för vårt samhälle och för integrationspolitiken. Diskriminering innebär att människor kränks och behandlas orättvist. Det är oacceptabelt. Vi socialdemokrater har därför skärpt och utvidgat diskrimineringslagstiftningen till fler samhällsområden. Diskrimineringsombudsmannen har fått kraftigt ökade resurser de senaste åren. Vi ska göra ännu mer för att stärka antidiskrimineringsarbetet:

- **Det gemensamma får aldrig diskriminera.** Myndigheter får aldrig diskriminera i sin verksamhet och vi kommer därför att ge fler myndigheter i uppdrag att utbilda sin personal i diskrimineringsfrågor och upprätta antidiskrimineringsstrategier för sin verksamhet. Försöksverksamhet med

avidentifierade ansökningshandlingar vid statliga myndigheter ska genomföras.

- **Mer resurser till arbetet mot diskriminering.** Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) ska ges ytterligare ökade resurser. De senaste åren har DO:s anslag höjts kraftigt. Från år 2007 vill vi höja anslaget med 13 miljoner kronor. Höjningen innebär att DO:s anslag för att bekämpa den etniska diskrimineringen i samhället femfaldigas jämfört med 1998. De ökade resurserna ska bland annat användas för att följa myndigheternas arbete med antidiskrimineringsstrategier, skärpa tillsynen av arbetsgivarna, sprida information och nå utsatta grupper.
- **Insatser mot diskriminering på bostadsmarknaden.** Det finns tyvärr tydliga tecken på att diskriminering förekommer då personer och familjer söker bostad. Kommunernas ansvar för att ge service och ha en organisation för förmedling av bostäder behöver därför förtydligas. Utgångspunkten är att varje kommun ska ha en organisation för bostadsservice för att underlätta för bostadssökande att få en bostad. Alla fastighetsägare bör bli skyldiga att öppet redovisa sina förmedlingsprinciper. Mycket tyder på att det finns kunskapsbrister om vad som är diskriminering och vad lagstiftningen mot diskriminering innebär. Boverket får i uppdrag att i samverkan med berörda Ombudsmän ta fram informationsmaterial avsett för praktisk tillämpning av fastighetsägare och bostadssökande.

Allas kompetens och erfarenheter ska tas tillvara bättre

I dagens globala värld är alla de svenskar som har utländsk bakgrund en tillgång som bidrar till moderniseringen av Sverige. Människor som kommer hit har ofta bra utbildning, språkkunskaper och andra erfarenheter. Det är en stor resurs som behöver tas tillvara bättre. Därför vill vi genomföra:

- **Satsning på invandrades företagande.** Vart femte företag startas av en person med utländsk bakgrund. Men det finns en outnyttjad potential av entreprenörskap och internationella kontakter bland svenskar som har anknytning till andra länder. En särskild satsning på invandrades företagande görs därför genom ALMI och den Internationella företagarföreningen (IFS). 20 miljoner kr tillförs under 2007 och 2008 för detta ändamål.
- **Kompletterande utbildning för nyanlända akademiker.** Att människor som kommer till Sverige redan har en färdig högskoleutbildning är en tillgång. Det ska bli enklare att komplettera utländsk utbildning. Olika kompletterande

utbildningar för lärare, läkare, jurister och andra akademiker med utländsk utbildning ska bedrivas i den svenska högskolan. 50 miljoner kr tillförs under 2007 och 38 miljoner kr under 2008.

- **Statsförvaltningen ska vara öppen för alla svenskar.** Den etniska och kulturella mångfalden i statsförvaltningen ska öka under mandatperioden. Andelen utrikes födda i stat- och kommun ökar stadigt men vi vill göra ännu mer för att mångfalden ska öka.

Etableringskontrakt med tydliga rättigheter och skyldigheter

Nyanlända personer har utbildning, yrkeserfarenhet och livserfarenhet med sig när de kommer till Sverige. Denna kunskap och erfarenhet är en stor tillgång för Sverige och ska tas tillvara under den första tiden här. Det handlar om att snabbt bedöma utbildning och yrkeserfarenhet. Det handlar om att lära sig svenska och få information om samhället och vilka rättigheter och skyldigheter den enskilde har.

Kommunerna ska redan idag upprätta introduktionsplaner för nyanlända flyktingar, tillhandahålla svenskundervisning och information om det svenska samhället. Men det finns brister, alltför många, framför allt kvinnor, hoppar av introduktionen. Språkundervisning, samhällsinformation och andra åtgärder ska hålla hög kvalitet och bättre anpassas efter den enskildes förutsättningar och behov.

Även ansvarsfördelningen mellan individ, stat och kommun behöver tydliggöras. Det gäller både de rättigheter och skyldigheter som den nyanlände och samhället har.

Vi vill därför att ett etableringskontrakt upprättas mellan samhället och varje nyanländ. Etableringskontraktet ska vara utformat som en tydlig individuell handlingsplan som slår fast samhällets och den enskildes ömsesidiga åtaganden. Det är rimligt att, om kommunen erbjuder en individuell och kvalitativ god handlingsplan för introduktionen, då ska också individen vara skyldig att följa planen om introduktionsersättning ska utgå. Ersättningen kan därför ses som ”ersättning för utförd prestation”.

Det räcker dock inte att förtydliga kraven på att kommunerna upprättar individuella handlingsplaner och att den nyanlände ska delta i introduktionsverksamheten. Grunden för integration och delaktighet i samhället är svenskundervisning, arbete för de vuxna och en bra skola för barnen. Samhällets insatser för etableringen av nyanlända behöver förbättras så att alla ges

förutsättningar att bidra till att göra Sverige ännu bättre. Därför vill vi socialdemokrater under nästa mandatperiod:

- **Introduktionsersättning för nyanlända.** Vi vill ha en introduktionsersättning för nyanlända som aktivt deltar i introduktionsinsatser under den första tiden i Sverige. Den nyanlände har rätt till bra insatser, men samtidigt ett ansvar att delta i åtgärderna för att snabbare komma i arbete och egen försörjning. Han eller hon får en introduktionsersättning för detta och det är rimligt att kräva att den nyanlände också deltar i verksamheten och uppfyller sina åtaganden.
- **Bättre möjligheter till anställningsstöd för nyanlända.** När man kommer till ett nytt land behöver man lära sig språket och ibland komplettera sin kompetens. Det ska bli lättare för nyanlända flyktingar och flyktinganhöriga som inte hittar arbete att snabbt få stöd för att komma in på arbetsmarknaden. Samma regler för anställningsstöd som för ungdomar införs därför för dem som nyligen fått uppehållstillstånd. Det innebär att tre månaders inskrivning ger möjlighet till allmänt anställningsstöd om arbetsförmedlingen bedömer att behov finns. Anställningsstödet utformas på så sätt att den arbetsgivare som anställer en nyanländ får en subvention av halva lönekostnaden, inklusive sociala avgifter. Subventionen uppgår till maximalt 350 kr om dagen. Subventionen lämnas genom att beloppet dras från arbetsgivarens skattekonto.
- **Öka tillgången på ”prova på platser”.** Praktik och bedömning av yrkeskunskaper behöver komma igång snabbare. ”Prova på platser” är en bra väg in på arbetsmarknaden, hittills har över 50 procent av dem som haft ”prova på plats” fått anställning. Vi vill i samverkan med arbetsmarknadens parter se till att fler nyanlända invandrare får tillgång till ”prova på platser”. Det ger nyanlända en snabbare introduktion till den svenska arbetsmarknaden och bättre möjligheter att få intyg på sina kunskaper och färdigheter.
- **Inträdet på arbetsmarknaden för nyanlända ska påskyndas.** Arbetsförmedlingar måste prioritera nyanlända invandrare i högre grad. Kraven på att snabbt delta i arbetsmarknadsintroduktion för dem som inte får arbete behöver också tydliggöras. En försöksverksamhet inleddes den 1 juli i år i ett antal kommuner där arbetsförmedlingarna får ett sammanhållande ansvar för nyanlända invandrare. Försöket kommer att utvärderas.
- **Bättre undervisning i svenska för invandrare.** Kvaliteten på svenskundervisningen för invandrare behöver förbättras och anpassas mer till varje persons behov och förutsättningar. Språkundervisningen bör komma igång snabbare och i högre utsträckning ske parallellt med arbete, praktik, studier eller bedömning av kompetens. Språkundervisningen ska också i högre

utsträckning anpassas efter den enskildes förutsättningar. En satsning på kompetensutveckling av de verksamma lärarna görs.

- **Satsning på samhällsinformation.** Nyanlända invandrare har rätt att få veta hur Sverige fungerar och vilka rättigheter och skyldigheter man har som bosatt i landet. En särskild satsning görs därför för att förbättra samhällsinformationen till alla nyanlända och personer som vistats kortare tid i Sverige.

Bra skolor för barn som kommer sent till Sverige

För barn och ungdomar är bra skolor viktigast för att komma in i samhället. Den sammanhållna svenska skolan håller hög kvalitet. Trots att stora satsningar gjorts på skolan de senaste åren, bland annat har 15 000 fler lärare och andra specialister anställts, behöver mer göras för att fler barn som kommit sent till Sverige ska klara skolan med tillräckliga kunskaper. Därför vill vi:

- **1000 resurspersoner i de skolor som har tuffast förutsättningar.** För att förbättra elevernas resultat i skolan kommer skolor med hög andel elever som inte når utbildningsmålen att få extra resurser. Under de kommande åren ska 1000 resurspersoner, gärna med en akademisk utbildning, som har särskild språkkompetens som matchar elevernas modersmål anställas på skolor segregerade områden och i skolor med låg måluppfyllelse.

Resurspersonerna ska fungera som ett stöd i undervisningen och därigenom bidra till att fler barn och ungdomar kan gå ut skolan med fullständiga betyg. Resurspersonerna ska också kunna vara ett stöd för att erbjuda tvåspråkig undervisning. Dessutom ska resurspersonerna kunna hjälpa elever med läsläsning och kontakterna mellan hem och skola.

- **En nationell strategi för utbildning nyanlända barn och ungdomar.** Undervisningen av nyanlända barn och ungdomar behöver förbättras ytterligare och anpassas mer till varje elevs förutsättningar. Myndigheten för Skolutveckling får därför i uppdrag att utveckla en nationell strategi för utbildning av nyanlända barn och ungdomar.

